

EVDE EĞİTİM HİZMETLERİNİN UYGULAMA SÜRECİ İLE İLGİLİ ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİNİN BELİRLENMESİ

Zehra ATBAŞI¹

Tuğba PÜRSÜN²

Öz

Bu araştırmanın amacı, öğretmenlerin evde eğitim hizmetlerini uygulama süreci ile ilgili görüşlerinin belirlenmesidir. Durum çalışması olarak desenlenen araştırmanın çalışma grubunu on altı öğretmen oluşturmak-tadır. Araştırmanın çalışma grubunun belirlenmesinde kolay ulaşılabilir durum örnekleme yöntemi ben-imsenmiştir. Araştırmacılar tarafından geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılarak elde edilen veriler betimsel analiz tekniği kullanılarak analiz edilmiştir. Araştırmadan elde edilen bulgulara göre öğretmenler evde eğitim verdikleri öğrencilerin en fazla iletişim ve sosyal beceri sorunları gösterme eğiliminde olduğunu belirtmiştir. Öğretmenler ev ortamının eğitim için uygun olmaması nedeniyle fiziksel düzenlemeler yapmaları gerektiğini belirterek ailenin maddi durumu, materyal eksikliği, ders saatini ayarlama ile ilgili de güçlükler yaşadıklarını ifade etmişlerdir. Öğretmenlerin materyalleri kendileri temin ederek, ortam düzenlemesi yaparak, işbirliği sağlayarak, yardım alarak ve zamanı aileye göre ayarlayarak karşılaştıkları güçlükleri çözmeye çalıştıkları sonucuna ulaşmıştır.

Anahtar Kelimeler: Özel Eğitim, Evde Eğitim Hizmetleri, Öğretmen Görüşleri

¹Dr. Öğr. Üyesi, Necmettin Erbakan Üniversitesi, Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi, Özel Eğitim Bölümü, E-posta: zehrasutcu@gmail.com, ORCID ID: 0000-0002-2758-1277

²Arş. Gör., Necmettin Erbakan Üniversitesi, Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi, Özel Eğitim Bölümü, E-posta: tugbapursun@gmail.com, ORCID ID: 0000-0002-5436-1464

PÜRSÜN,T.,ATBAŞI, Z.(2021).Evde Eğitim Hizmetlerinin Uygulama Süreci İle İlgili Öğretmen Görüşlerinin Belirlenmesi. Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi,21(52),741-763. DOI: 10.21560/spcd.vi.690079

DETERMINING TEACHERS' VIEWS ON THE IMPLEMENTATION PROCESS OF HOME SCHOOLING SERVICES

Abstract

The aim of this research was to determine the views about the implementation process of teachers who provided home-schooling services. The research was designed as a case study. The working group of the research was consisted of sixteen teachers. Convenience sampling method was adopted in determining the study group of the research. The semi-structured interview form developed by the researchers was used to collect the research data. The data obtained from the research were analyzed using descriptive analysis technique. According to the findings obtained from the research, teachers stated that the students they provided home schooling were in tendency to show communication and social skill problems the most. The teachers stated that the home environment was not suitable for education and they should make physical arrangements and indicated that they had difficulties regarding the financial situation of the family, lack of materials, setting lesson time and lack of suitable environment. In this sense, it was concluded that the teachers solved the problems they faced by providing the materials themselves, organizing the environment, cooperating, getting help and adjusting the time according to the family.

Key Words: *Special Education, Homeschooling Services, Teachers' Views*

GİRİŞ

Türkiye’de evde eğitim; özel eğitime ihtiyacı olan ve zorunlu öğrenim çağındaki bireylerden sağlık sorunları nedeniyle okul öncesi, ilköğretim veya özel eğitim programlarından herhangi birini uygulayan örgün eğitim kurumlarından doğrudan yararlanamayanlara eğitim hizmetlerinin evde sunulmasına dayanan eğitim sistemi olarak tanımlanmaktadır (Millî Eğitim Bakanlığı, 2010). Herhangi bir sağlık problemi yaşayan veya tedavi sürecini hastanede yatarak alması gereken öğrencilerin ihtiyaçlarını gidermek için uygulanan eğitim desteklerinden biri olarak görülmektedir (Erbasan ve Sağlam, 2020:16). Okula alternatif olarak geliştirilmiş bir sistem olan evde eğitim hizmetlerinde öğrencinin akademik olarak evde desteklenerek akranlarından geri kalmaması hedeflenmektedir. Öğrenciler kendi evlerinde aileleri veya özel öğretmenler tarafından eğitilmektedirler (Petrie, 1995: 265). Bu eğitim hizmeti öğrencinin kendi evinin okul ortamı olarak kullanılması esasına dayanmaktadır. Öğrencilere yenilikçi ortamlar ve bireysel ilgi sağlanabilmesinde alternatif olmakla birlikte özel gereksinimli öğrenciler için eğitim fırsatlarının değerlendirilmesinde ve sonuçların iyileştirilmesinde birincil fırsat olarak görülmektedir.

Özel gereksinimli bireylerin bağımsızlık kazanmalarında, akranları ile aynı düzeyde eğitim almalarında, fırsat eşitliğinden yararlanmalarında, sağlık problemleri nedeniyle ortaya çıkan olumsuz durumların azaltılmasında ve bu bireylere sunulacak hizmetlerde evde eğitim hizmetleri etkili bir araçtır. Evde eğitim hizmetleri ile ilgili alanyazını incelendiğinde otizm spektrum bozukluğu, öğrenme güçlüğü, dil konuşma bozukluğu (Duffey, 2002), epilepsi, görme yetersizliği (Arora, 2006), zihinsel yetersizlik (Parsons ve Lewis, 2010), işitme yetersizliği (Parks, 2009) gibi farklı yetersizlik türünde ve farklı ihtiyaçları olan öğrencilerin evde eğitim hizmetlerinden yararlandığı görülmektedir. Evde eğitim, öğretmen-öğrenci sayısındaki azlığın bir sonucu olarak öğrencinin kendi hızında öğrenmesini, öğrenci için uygun olan yöntem-tekniklerin seçilmesini ve program tasarlanmasını sağlamaktadır. Yapılan araştırmalar, evde eğitim hizmetlerinin öğrencilerin akademik başarılarını arttırdığı yönünde bulgular ortaya koymaktadır (Cogan, 2010; Harding, 2013). Evde eğitim hizmetlerinde eğitim ortamlarının öğrenme güçlüğü ve dikkat eksikliği olan öğrencilerin başarılarının ve öğrenmeye katılımlarının artmasını sağladığı ve bu öğrencilerin geleneksel okullardaki öğrencilere göre daha fazla öğrenme etkinliklerine

katıldıkları, matematik ve okuma becerilerinde daha fazla başarılı oldukları görülmektedir (Duvall, 2005; Duvall, Delquadri ve Ward, 2004). Ailelerin evde eğitim hizmetlerini tercih etmeleri genellikle okulların çocuklarının özel gereksinimlerini karşılamadığı algısı nedeniyle çocuklarına daha iyi bir eğitim veya bireyselleştirme sağlama isteği ile ilişkilidir (Arora, 2006; Parks, 2009).

Evde eğitim hizmetlerinden yararlanan öğrenciler, kalıcı veya geçici sağlık problemi yaşayan öğrencilerdir. Bununla birlikte, öğrenciler zihinsel olarak akranlarından geri veya akranlarının düzeyinde olabilmektedirler. Genel olarak değerlendirildiğinde kanser tedavisi gören, metabolik rahatsızlığı bulunan, yatağa bağımlı olan öğrencilere evde eğitim hizmetleri sunulmaktadır. Bu öğrencilerin evde eğitim hizmetlerinden yararlanabilmesi için en az dört ay süreyle örgün eğitim hizmetlerinden yararlanamayacağının sağlık raporuyla belgelendirilmesi gerekmektedir. Öğrencinin durumunu belgelendirmesinin ardından veli sağlık raporu, okuldan alınmış olan resmi yazı ve veli dilekçesi ile birlikte öğrencinin kayıtlı olduğu okulun bulunduğu bölgedeki Rehberlik ve Araştırma Merkezine (RAM) başvurmaktadır. Veli başvurusunun ardından ev ortamının eğitim açısından uygunluğunun belirlenmesi amacıyla RAM tarafından öğrencinin evi ziyaret edilmektedir. Özel eğitim değerlendirme kurulunca öğrencinin eğitsel değerlendirme ve tanılması yapılmakta ve yerleştirme ile ilgili öneride bulunmaktadır. İl/ilçe özel eğitim hizmetleri kurulu tarafından öğrencinin evde eğitim hizmetlerinden yararlanmasına karar verilmektedir. Kararın verilmesini takiben karar örneği öğrencinin okuluna, velisine ve RAM'a gönderilmektedir.

Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği'nde (2018) evde eğitim hizmetlerinin sunulmasına ilişkin hususlar belirtilmiştir. Buna göre,

“Öğrencinin evde eğitim hizmeti kapsamında alacağı haftalık ders saati, sorumlu olduğu eğitim programı esas alınarak ilköğretim kademesinde veya özel eğitim programı uygulanan ortaöğretim kademesinde bir okula kayıtlı olanlar için haftada 10 ders saatinden, diğer ortaöğretim kademesinde bir okula kayıtlı olanlar için ise haftada 16 ders saatinden az olmayacak şekilde planlanır. İlköğretim programını takip eden öğrenciler için okutulacak dersler belirlenirken merkezi sistem sınavlarında sorumlu olacakları dersler; ortaöğretim programlarını takip eden öğrenciler için okutulacak dersler belirlenirken ise öğrencinin seçtiği ders

yoğunluğu dikkate alınarak planlama yapılır. Özel eğitim programını takip eden öğrenciler için okutulacak dersler belirlenirken öğrencilerin eğitim ihtiyaçları ve özellikleri dikkate alınarak planlama yapılır. Ortaöğretim kademesinde ise özel eğitim programından sorumlu olan öğrenciler için eğitim programında yer alan meslek dersleri dışındaki dersler için evde eğitim hizmeti planlanır.”

Ülkemizde öğrencinin ihtiyaç duyduğu becerilere yönelik esnek bir programın uygulandığı evde eğitim hizmetlerinde, programın öncelikli hedefi var olan ihtiyaç ve farklılıklara çözüm bulabilmek ve öğrencinin ihtiyacı olan eğitimi sunabilmektir (Erdoğan Zorver, Uçan ve Özalp, 2020:5). Evde eğitim hizmetlerinde öğrencilerin eğitim ihtiyaçları ile takip edecekleri eğitim programı esas alınarak özel eğitim öğretmenleri, okul öncesi öğretmenleri, sınıf ve diğer alan öğretmenleri görevlendirilir. Öğretmen görevlendirmesinde öncelikle öğrencinin kayıtlı bulunduğu okulda veya o yerleşim yerindeki eğitim kurumlarında görev yapan kadrolu öğretmenlerden istekli olanlar arasından, ihtiyacın bu yolla karşılanamaması durumunda ise o yerleşim yerindeki eğitim kurumlarında veya RAM'larda görev yapan kadrolu öğretmenler arasından resmen görevlendirme yapılır. Öğrencilerin başarı durumlarının değerlendirilmesi, sorumlu olduğu eğitim programının uygulandığı okullardaki değerlendirme ölçütlerine göre yapılır. Okutulan derslerin puanları e-Okul Sistemine işlenir. Öğrenci okutulmayan derslerden muaf tutulur. Bireylerin başarı değerlendirme sonuçları öğretmenler tarafından öğrencinin kayıtlı bulunduğu okul yönetimine bildirilir. Sınıf geçme ve diğer işlemler kayıtlı olunan okul yönetimi tarafından yürütülür ve devam zorunluluğu aranmaz. Bu hizmet hafta içi olabileceği gibi hafta sonu da verilebilir.

Her birey kendine özgü bedensel yapıya, işlevlere, öğrenme özelliklerine, öğrenme hızına, duygusal özelliklere sahiptir (Avcıoğlu, 2013) ve bu bireylerin sahip oldukları farklılıklar göz önünde bulundurularak sunulacak hizmetler planlanmaktadır (Kırcaali-İftar, 1998). Evde eğitim hizmetinden genel olarak sosyoekonomik düzeyi düşük, işsizlik, yoksulluk, düşük eğitim seviyesi, kalabalık aile yapısından gelen öğrenciler (Arslan, 2015) ve özel gereksinimli öğrenciler yararlanmaktadır. Evde eğitim hizmetinde görev alan öğretmenlerin eğitim hizmetlerini yerine getirme, eğitim ortamını düzenleme, aile eğitimi planlama, diğer öğretmenlerle işbirliği yapma, öğrencinin kullandığı

cihazlara ilişkin diğer öğretmenlere bilgi verme, Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı (BEP) uygulama ve değerlendirme gibi görev ve sorumlulukları bulunmaktadır. Ancak bu süreçte eğitim ortamının ev olması nedeniyle öğretmenlerin bazı sorunlarla karşılaşmalarını mümkün kılabilir. İlgili alanyazını incelendiğinde Aymen Peker ve Taş (2017) spina bifida tanısı almış bir öğrenciye evde eğitim veren bir öğretmen ile yaptıkları araştırmalarında öğrencinin grup çalışması yapma fırsatının olmamasının öğrenciye sunulan eğitimin eksik bir noktası olduğunu ve sınıf içinde akranlarının ürettikleri fikirlere karşı yeni fikirler oluşturma fırsatının ev ortamında gerçekleşmesinin mümkün olmadığını ortaya çıkarmışlardır. Arslan (2015) yaptığı araştırmada velilerin müsait olmadıkları için dersi iptal ettikleri, öğretmenlerin velilerle anlaşarak derse gitmediği, ücretin az olması, ulaşımında güçlük yaşanması, materyallerin yetersiz olması, evde eğitimden önce veya sonra örgün eğitimde de ders anlatmanın verdiği yorgunluk ve okul nöbetleri gibi nedenlerden dolayı evde eğitim hizmetlerinde güçlükler yaşandığını sonucuna ulaşmıştır. Dolayısıyla, evde eğitim hizmeti veren öğretmenlerin uygulama süreci, bu süreçte karşılaştıkları güçlükler ve geliştirdikleri çözüm önerileri evde eğitim hizmetlerinin yürütülmesi ile ilgili görüşlerinin belirlenmesi yoluyla mevcut durumun betimlenmesini mümkün kılacaktır. Bu araştırmada evde eğitim hizmeti veren öğretmenlerin evde eğitim hizmetlerinin uygulama sürecine yönelik görüşlerinin belirlenmesi amaçlanmaktadır. Bu amaç doğrultusunda öğretmen görüşlerine göre aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır;

- a) Evde eğitim hizmeti alan öğrencilerin özellikleri nelerdir?
- b) Evde eğitim hizmetlerinin sunulduğu ev ortamının özellikleri nelerdir?
- c) Evde eğitim hizmetlerinin sunulduğu evlerde ne tür düzenlemeler yapılmaktadır?
- d) Evde eğitim hizmetlerinin sunulmasında karşılaşılan sorunlar nelerdir?
- e) Evde eğitim hizmetlerinin daha iyi sunulabilmesine yönelik çözüm önerileri nelerdir?

YÖNTEM

Araştırma Modeli

Araştırma, nitel araştırma metodolojisinde gerçekleştirilmiş olup durum çalışması özelliği taşımaktadır. Nitel araştırmalarda olayların doğal ortamda ve bütüncül bir şekilde ortaya konması (Yiğit, 2013) incelenen olay hakkında daha detaylı veri sağlamaktadır. Nitel araştırma yaklaşımlarından biri olan durum çalışması (Gliner, Morgan ve Leech, 2015) bir ya da birkaç durumun derinlemesine araştırılmasını kapsayan bütüncül bir modeldir (Öztuna Kaplan, 2013: 199). Yani bir duruma ya da olaya ilişkin ortam, bireyler, olaylar gibi etkenler bütüncül bir yaklaşımla araştırılmakta ve ilgili durumu nasıl etkiledikleri ile ilgili durumdan nasıl etkilendikleri üzerine yoğunlaşmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2016). Bu araştırmada ise öğretmenlerin evde eğitim hizmetlerinin uygulanma sürecinde karşılaştıkları güçlüklerle ve geliştirdikleri çözüm önerilerine ilişkin görüşleri detaylı bir biçimde ele alınacağından durum çalışması tercih edilmiştir.

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunun belirlenmesinde kolay ulaşılabilir durum örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Kolay ulaşılabilir örnekleme yöntemi araştırmaya hız ve pratiklik kazandırmaktadır. Bununla birlikte maliyeti düşüktür. Tanıdık bir örneklem üzerinde çalışmanın bazı araştırmacılar için daha pratik ve kolay olarak algılanması nedeniyle araştırmacılar kolay ulaşılabilir bir grubu araştırmaya dahil etmek istemektedirler (Yıldırım ve Şimşek, 2016). Bu araştırmanın çalışma grubunu Konya il merkezinde görev yapan 16 öğretmen oluşturmaktadır. Katılımcı öğretmenlere ilişkin demografik bilgiye Tablo 1'de yer verilmiştir.

Tablo 1. Katılımcı Öğretmenlere İlişkin Demografik Bilgiler

Değişkenler		<i>f</i>
Öğrenim Durumu	Lisans	14
	Yüksek Lisans	2
Hizmet Yılı	0-10 Yıl	5
	11-20 Yıl	6
	21-30 Yıl	5
Branş	Sınıf Öğretmenliği	14
	Özel Eğitim Öğretmenliği	2

Araştırmanın çalışma grubunu oluşturan öğretmenlerin 14'ünün lisans 2'sinin yüksek lisans mezunu olduğu görülmektedir. Öğretmenlerin beş yıl ve üzerinde hizmet yılları bulunmaktadır. Branş açısından değerlendirildiğinde ise öğretmenlerin 14'ü sınıf öğretmeni 2'si özel eğitim öğretmenidir.

Veri Toplama Araçları

Bu çalışmada veriler araştırmacılar tarafından geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme formu ile toplanmıştır. Araştırma kapsamında ilk olarak ilgili alanyazını taranmış; ardından öğretmenlerin evde eğitim hizmetlerinin uygulama sürecinin, karşılaştıkları sorunların ve çözüm önerilerinin ortaya çıkarılması amacıyla yarı yapılandırılmış görüşme formu hazırlanmıştır. Öğretmenlere yönelik görüşme soruları hazırlandıktan sonra özel eğitim alanında çalışan ve nitel araştırma konusunda uzman olan iki uzman tarafından soruların istenen konuyu kapsayıp kapsamadığı, açık, net ve anlaşılır olup olmadığı değerlendirilmiştir. Uzmanlardan gelen geri bildirimler doğrultusunda görüşme soruları tekrar gözden geçirilmiş ve sorulara son şekli verilmiştir. Araştırma kapsamında aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

- 1) Evde eğitim hizmeti alan öğrencilerinizin özellikleri nelerdir?
- 2) Evde eğitim hizmeti için gittiğiniz evlerin uygunluğuna ilişkin görüşleriniz nelerdir?

3) Evde eğitim hizmetlerinin uygun bir biçimde yürütülmesi için ev ortamında yaptığınız düzenlemeler nelerdir?

4) Evde eğitim hizmetlerinin uygulanması sırasında karşılaştığınız sorunlar nelerdir?

5) Evde eğitim hizmetlerinin uygulanması ile ilgili karşılaştığınız sorunları nasıl çözüyorsunuz?

6) Evde eğitim hizmetlerinin iyileştirilmesine yönelik önerileriniz nelerdir?

Verilerin Toplanması ve Analizi

Yarı yapılandırılmış görüşme formu, araştırmaya katılmayı kabul eden öğretmenlerin uygun oldukları zaman dilimlerinde randevu alınarak bireysel olarak uygulanmıştır. Görüşmeye başlamadan önce öğretmenlere araştırmanın kapsamı ile ilgili bilgi verilmiştir. Araştırma süresince gerçek isimlerinin kullanılmayacağı ve kendilerine verilen kod isimlerle (Ö1, Ö2 gibi) görüşme yapılacağı belirtilmiştir. Araştırmaya katılmanın gönüllülük esasına dayandığı ifade edildikten sonra araştırmaya katılmayı kabul eden öğretmenlerle görüşme yapılmıştır. Görüşmeler ortalama 20-35 dakika sürmüştür. Görüşme sonrasında elde edilen verilerin analizinde betimsel analiz tekniği kullanılmıştır. Betimsel analizde elde edilen bulguların düzenlenmiş ve yorumlanmış bir biçimde okuyucuya sunulması amaçlanmaktadır. Bu amaç doğrultusunda verilerin sistematik ve açık bir biçimde betimlenmesinin ardından betimlemeler açıklanarak bir takım sonuçlara ulaşılmaya çalışılmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2018).

Bu araştırmada öğretmen görüşmelerinden elde edilen veriler herhangi bir değişiklik yapılmadan yazılı hale getirilerek her öğretmen için ayrı ayrı görüşme dökümü hazırlanmıştır. Öğretmenlerin görüşme sorularına verdikleri cevaplar ilgili sorunun altında toplanmıştır. Her bir soru için kodlayıcılar arası güvenilirlik verisi toplanmıştır. Araştırmacılar bir araya gelerek görüşme soruları için öne çıkan kodları oluşturmuşlardır. Daha sonra araştırmacıların ortak katılımıyla belirlenen kodların tanımları yapılmıştır. Kodlama işleminin tamamlanmasının ardından güvenilirlik çalışması için nitel araştırmalar konusunda deneyimli iki uzmandan kodlamaları değerlendirmeleri istenmiştir. Bu doğrultuda araştırmacılar hazırlamış oldukları kod dosyasını belirtilen iki uzmana vermiştir. Uzmanlar, incelemeyi tamamladıktan sonra bir toplantı ya-

pılmış ve birlikte nihai karara varılıp kodlamalara son şekli verilmiştir. Yapılan veri analizinin güvenilirliği; [Görüş birliği / (Görüş birliği + Görüş ayrılığı) x 100] formülü kullanılarak hesaplanmıştır (Miles ve Huberman, 1994). Kodlayıcılar arasındaki ortalama güvenilirlik %91 olarak bulunmuştur.

BULGULAR

Araştırmanın birinci alt probleminde araştırmaya katılan öğretmenlere “Evde eğitim hizmeti alan öğrencilerinizin özellikleri nelerdir?” sorusu sorulmuştur. Öğretmen görüşlerine Tablo 2’de yer verilmiştir.

Tablo 2. Evde Eğitim Hizmetlerinden Yararlanan Öğrenci Profili

Öğrenci profili	<i>f</i>
Duygusal açıdan sorunlar	1
Dil Konuşma problemleri	1
Zihinsel yetersizlik	3
Dikkat ve odaklanma problemleri	4
Öz bakım becerilerinde yetersizlik	1
İletişim ve sosyal sorunlar	6
Davranış problemleri	4
Psikolojik sorunlar	1
CP	1
Toplam	22

Tablo 2 incelendiğinde evde eğitim hizmeti veren öğretmenler çalıştıkları öğrencilerin çoğunlukla iletişim ve sosyal sorunlar yaşadığını ($f=6$) belirtmiştir. Öğretmenler öğrencilerin akranlarıyla iletişim kurma konusunda yetersiz kaldıklarını ve bu öğrencilerin daha çok kendinden büyüklerle iletişim kurmayı tercih ettiklerini belirtmiştir. Öğrencilerin davranış problemleri ($f=4$) ile dikkat ve odaklanma sorunları ($f=4$) olduğu da öğretmen görüşleri arasında yer almaktadır. Öğretmenler öğrencilerde gözlemledikleri davranış problemlerinin takıntılardan veya istedikleri bir şeyi elde etme çabalarından kaynaklandığını ve bu tür problemlerinin öğrenme sürecine olumsuz yansıdığını belirtmişlerdir. Bunlara ek olarak öğretmenlerin çalıştıkları öğrenciler arasın-

da zihinsel yetersizliği olan (f=3), öz bakım becerilerinde yetersizlik gösteren (f=1), psikolojik sorunları olan (f=1) ve CP'li öğrenciler (f=1) de bulunmaktadır. Öğretmen görüşlerinden bazıları şu şekildedir:

"İçine kapanık, asosyal ve inatçı. Davranışları çoğu zaman hastalıklarına bağlı olarak değişiyor. Bazı çocuklar hastalıklarını bahane edip istediklerini kolayca elde etmeye çalışıyor. Bazıları da yine hastalıkları nedeniyle öğrenmeye karşı ilgisiz davranıyorlar. Takıntıları var mesela ve bu durum öğrenme sürecini ve etkileşim kurmayı zorlaştırıyor (Ö6)."

"Zamanlarının çoğunu aileleri ile birlikte geçirdiklerinden yaşlılarıyla iletişimleri çok çok az ve bu nedenle yaşlarına uygun davranışları öğrenemiyorlar ve sergileyemiyorlar. Sürekli yetişkinlerle beraber oldukları için onlarla iletişim kurmayı, konuşmayı tercih ediyorlar (Ö3)."

Araştırmanın ikinci alt probleminde öğretmenlere "Evde eğitim hizmeti için gittiğiniz evlerin uygunluğuna ilişkin görüşleriniz nelerdir?" sorusu sorulmuştur. Öğretmen görüşlerine Tablo 3'te yer verilmiştir.

Tablo 3. Ev Ortamının Uygunluğuna İlişkin Görüşler

Uygun ev ortamı	f
Uygun	0
Uygun değil	16
Toplam	16

Tablo 3 incelendiğinde öğretmenlerin tamamı (f=16) evde eğitim hizmeti için gittikleri evlerin ortamının etkili ve verimli öğrenmeyi sağlayacak ve destekleyecek düzeyde yeterli olmadığını belirtmiştir. Öğrenme ortamının önemli birer unsuru olan ısı, ışık, ses uygunluğu ile masa, sandalye gibi fiziksel koşulların öğrenciye uygun olmadığı; benzer biçimde materyal ve araç gereçlerin de öğrencinin ihtiyaçlarını karşılamada yetersiz olduğu öğretmenler tarafından ifade edilmiştir. Ev ortamının öğrenme için düzenlenmesinde ailelerin ekonomik durumları önemli rol oynamaktadır. Eğitim-öğretim etkinliklerinin planlanmasında ve gerçekleştirilmesinde fiziksel ortam unsurlarının uygun olmasının, konuya ve öğrenciye uygun materyallere erişimin ve kitap dışında teknolojik araçların eğitim ortamına entegre edilmesinin ailenin

ekonomik durumuyla bağlantılı olduğu görülmektedir. Öğretmenlerin görüşlerinden bazıları şu şekildedir:

"Ailenin maddi durumu nedeniyle ev ortamı pek de uygun düzenlenmiş değil. Öğretmenin ve öğrencinin rahat çalışabileceği bir masa ve sandalye, sıcak ve sessiz çalışılabilecek bir ortam olması gerekiyor ancak şu an öyle bir imkan yok. İşte aydınlatmanın yeterli olması veya ortamın havadar olması gerekiyor ama böyle bir durum da olmuyor maalesef (Ö1)."

"Materyallerimiz eksik. Evde kitap dışında konuya uygun herhangi bir materyalimiz olmuyor çoğu zaman. Bu nedenle, öğrenme ortamının ne benim öğretim yapabilmem ne de öğrencinin öğrenebilmesi için uygun olmaması en büyük sorunumuz (Ö6)."

Araştırmanın üçüncü alt probleminde öğretmenlere "Evde eğitim hizmetlerinin uygun bir biçimde yürütülmesi için ev ortamında yaptığınız düzenlemeler nelerdir?" sorusu sorulmuştur. Öğretmen görüşlerine Tablo 4'te yer verilmiştir.

Tablo 4. Evde Yapılan Düzenlemeler

Yapılan düzenlemeler	f
Ortamı sınıf ortamına benzeyecek şekilde düzenleme (masa-sıra düzeni)	9
Materyallere kolay ulaşılacak şekilde ortamı düzenleme	5
Ortamın ısı, ışık ve hava koşullarını ayarlama	6
Toplam	20

Tablo 4 incelendiğinde evde eğitim hizmeti veren öğretmenler ev ortamını sınıf ortamına benzeyecek şekilde düzenleme yaptıklarını (f=9), ortamın ısı, ışık ve hava koşullarını ayarladıklarını (f=6) ve materyallere kolay ulaşacak şekilde (f=6) ortamı düzenlediklerini belirtmişlerdir. Evde eğitim hizmeti veren öğretmenler, öğrencilerin ev ortamının öğrenme için uygun olmaması nedeniyle ortam düzenlemesi yapmaya özen gösterdiklerini, öğrenmeyi engelleyici faktörlerin ortadan kaldırılmasını sağladıklarını aynı zamanda sınıf ortamında bulunan pano gibi materyalleri ev ortamına da dahil ettiklerini ifade etmişlerdir. Öğretmenler öğrencinin kendine ait bir odasının olmamasını öğrenme sürecini aksatan veya yavaşlatan önemli bir unsur olarak göstermişlerdir. Bu durum, ailelerin ekonomik durumlarının bir sonucu olarak düşünülebilir.

Öğretmenlerin görüşlerinden bazıları şu şekildedir:

"Genellikle evdeki ortamı bir sınıf havasına sokmaya veya bir öğrenme ortamına dönüştürmeye çalışıyorum. Benim gittiğim ev hem yeterince aydınlık değil hem de çok fazla dikkat dağıtıcı renk ve uyarıcı mevcut. Çocuğun kendine özel bir odasının olmamasından kaynaklı tabii bu durum. Ben de ne yaptım? Ortak olarak kullanılan odanın bir köşesini çocuğun çalışabileceği bir köşe olarak düzenledim. Elimizdeki materyallerin de kolay ulaşılacak yerde olmasına dikkat ettim (Ö15)."

"Ev ortamını sınıf ortamına dönüştürmeye çalışıyoruz. Panolar, süslemeler (Ö9)."

Araştırmanın dördüncü alt probleminde öğretmenlere "Evde eğitim hizmetlerinin uygulanması ile ilgili karşılaştığınız sorunlar nelerdir?" sorusu sorulmuştur. Öğretmen görüşlerine Tablo 5'te yer verilmiştir.

Tablo 5. Evde Eğitim Hizmetlerinin Uygulamasında Karşılaşılan Sorunlar

Karşılaşılan sorunlar	f
Aileler ile ilgili sorunlar (maddi durum-bilgi yetersizliği)	4
Materyal konusunda yaşanan olumsuzluklar	6
Refakatçi sorunu	2
Öğrencinin yaşadığı sorunlar	3
Ders saatini ayarlama	2
Uygun bir ortamın sağlanamaması	2
Toplam	19

Tablo 5 incelendiğinde öğretmenlerin en fazla materyal konusunda güçlük yaşadıkları (f=6) görülmektedir. Öğretmenler hazır olarak bulunan materyallerin öğrenciye uygun olmaması nedeniyle materyalleri kendilerinin yapmak zorunda kaldıklarını belirtse de süreç içinde her konu için ayrı materyal hazırlanmasının gerekliliği veya farklı materyallere duyulan ihtiyaç ve bunların öğrencinin evine taşınması süreci zorlaştırmaktadır. Bir önceki bulgu ile bağlantı olarak öğrencinin ailesinin maddi yetersizlikler yaşıyor olması öğretme-öğrenme sürecinde ihtiyaç duyulan teknolojik araçlara erişimi zorlaştırmaktadır. Ailelerden kaynaklanan sorunlar (f=4), öğrencinin sorunları

(f=3), refakatçi sorunu (f=2), ders saatini ayarlama (f=2) ve uygun bir ortamın bulunmaması (f=2) öğretmenlerin evde eğitim uygulamasında karşılaştığı güçlükler arasında yer almaktadır. Ailelerin çocuklarına ilişkin yanlış algılarının çocuğun eğitim sürecine yansıdığı ve sonuç olarak çocuğun eğitime geç başlanmasına neden olduğu görülmektedir. Öğretmenlerin evde eğitim başladığında eve geliş saatlerinin düzenlenmesi ile ilgili güçlükler yaşamaları aile bireylerinin iş saatlerinde evden uzakta olmaları, ders saatinde evde misafir olması veya aile bireylerinin dışarıda olması durumunda çocuğun yanında kalacak birinin olmaması ile ilişkilidir. Bazı ailelerde sadece baba çalışıyor olsa da bazı ailelerde öğretmenlerin eve geliş saatlerinin ailenin işten dönüş saatine göre ayarlandığı görülmektedir. Evde ders saatine dikkat edilmeksizin misafir kabul edilmesi veya dersin ertelenmesinin istenmesi eğitim-öğretim sürecini aksatıcı bir unsur olarak ortaya çıkmaktadır. Öğretmen görüşlerinden bazıları şu şekildedir:

"Velilerin bu çocuklar hakkında yeterince bilgisi yok. Ya çocuğu tanımadıklarından ve özelliklerini bilmediklerinden fazla veya az beklenti içinde oluyorlar ya da doğru tepkide bulunamıyorlar. Mesela, çocukla bu yaşına kadar hiç ilgilenmemiş oluyorlar ve biz eğitim verdikçe çocuk ilerledikçe bir şeyler öğrenebildiğini görüyorlar (Ö5)."

"Evet karşılaşıyorum. Ailenin maddi imkanının yetersiz olması beni zorluyor. Evde çalışan tek birey baba. Evde yararlanabileceğim bilgisayar, tablet, internet gibi araç gereçler mevcut değil. Evin çocuk için düzenlenmesi de şartlar düşünülünce çok mümkün olmuyor (Ö3)."

"Ders saatlerinin ayarlanması sorun oluşturabiliyor. Bazen ders saatlerini ailenin işten dönüşten saatine, evde çocukla birinin kalabilecek olmasına göre ayarlamak gerekiyor bazen de dersin ertelenmesi isteği ya da ne biliyim evde misafir olması nedeniyle programın aksamasına neden olacak durumlarla karşılaşılabiliniyor (Ö12)."

"Özellikle karşılaştığımız sorunlar, materyaller ile ilgili.. Hazır materyaller çocuğa uygun olamayabiliyor. Materyali öğretmenin kendisi hazırlaması gerekiyor. Ancak, her ders için materyal hazırlanması ve eve götürülmesi de başka bir sorun olarak karşımıza çıkıyor (Ö16)."

Araştırmanın beşinci alt probleminde evde eğitim veren öğretmenlere "Evde

eğitim hizmetlerinin uygulanması ile ilgili karşılaştığınız sorunları nasıl çözüyorsunuz?” sorusu sorulmuştur. Öğretmen görüşlerine Tablo 6’da yer verilmiştir.

Tablo 6. Evde Eğitim Hizmetlerinin Uygulanmasında Karşılaşılan Sorunların Çözümü

Sorunların çözümü için yapılanlar	<i>f</i>
Sorunları işbirliği yaparak çözüme	6
Materyallerin teminini kendisinin karşılaması	4
Sorunları konuşarak çözmeye çalışma	4
Ev ortamını düzenleme	2
Ders saatlerini aileye uygun olarak ayarlama	3
TOPLAM	19

Tablo 6 incelendiğinde evde eğitim uygulamasında öğretmenlerin yaşadıkları sorunları çevrelerindeki kişilerle işbirliği yaparak çözdükleri ($f=6$) görülmektedir. Öğretmenler koordinatör öğretmenden destek aldıklarını bununla birlikte hem aileye hem de öğrenciye psikolojik destek sağlamak için öğretmenlerden ve çevrelerindeki diğer kişilerden yardım aldıklarını belirtmişlerdir. Evde eğitim veren öğretmenlerin sorunlara yönelik buldukları çözümler arasında materyallerin temininin öğretmenler tarafından karşılanması ($f=4$), sorunları konuşarak çözmeye çalışma ($f=4$), ders saatlerini aileye uygun olarak ayarlama ($f=3$) ve ev ortamında düzenlemeler yapma ($f=2$) bulunmaktadır. Öğretmenlerin evde eğitim sürecinde çözüm odaklı hareket ettikleri görülmektedir. Öğretmenlerin görüşlerinden bazıları şu şekildedir:

"Herhangi bir sorunla karşılaştığım zaman bunu sorun haline getirmeden direk kendim çözebiliyorum. Yardımcı olan çevremdeki kişiler, çocuğa uygun sandalye yaptırıldılar, masa da aynı şekilde. Elimden geldiğince materyal, çocuğa uygun olacak biçimde, alıyorum veya kendim hazırlıyorum (Ö15)."

"Ev ortamını düzenlemelerine yardımcı oluyorum. Uygun ve düzenli bir çalışma köşesi oluşturmaları için destek sağlıyorum. Süreçteki herhangi bir olumsuzluğu sorun olarak değil de konuşularak aşılabilecek bir durum olarak yansıtıyorum. Mesela ders saatlerinin ayarlanmasında sorun yaşıyoruz ama bunu da ailenin isteğini dikkate alarak aştım (Ö6)."

Araştırmanın altıncı alt probleminde öğretmenlere “Evde eğitim hizmetlerinin iyileştirilmesine yönelik önerileriniz nelerdir?” sorusu sorulmuştur. Öğretmenlerin görüşlerine Tablo 7’de yer verilmiştir.

Tablo 7. Evde Eğitim Hizmetlerinin İyileştirilmesine Yönelik Öneriler

Öneriler	f
Materyal sağlanması	5
Sosyal etkinliklerin artırılması	5
Eğitilmiş ve donanımlı kişiler bu alanda görev yapan öğretmenlere seminer vermeli	5
Ailelere evde eğitim hizmetinden önce bilgilendirilme yapılmalı	2
Gönüllülük esas alınmalı	2
Bu konudaki eğitim ödeneği artırılmalı	1
Bu alanda çalışmak isteyen öğretmenler kadroya alınmalı	3
Bu alanda çalışan öğretmenler görüş paylaşımı ve iş birliği yapmalı	1
Velilerin psikolojik durumlarını düzeltmeye yönelik uygulamalar yapılmalı	1
Öğretmenlere verilen öğrenci sayısı azaltılmalı	1
TOPLAM	27

Tablo 7 incelendiğinde öğretmenlerin evde eğitim uygulamasının iyileştirilmesi için materyal sağlanması (f=5), sosyal etkinliklerin artırılması (f=5) ile eğitilmiş ve donanımlı kişilerin bu alanda görev yapan öğretmenlere seminer vermesi (f=5) önerileri ilk sırada yer almaktadır. Öğretmenlerin diğer önerilerinin ise bu alanda çalışmak isteyen öğretmenler kadroya alınması (f=3), ailelere evde eğitim hizmetinden önce geniş çaplı bilgilendirme yapılması (f=2), gönüllülüğün esas alınması (f=2), bu konudaki eğitim ödeneğinin artırılması (f=1), bu alanda çalışan öğretmenlerin görüş paylaşımı ve iş birliği yapması (f=1), velilerin psikolojik durumlarını düzeltmeye yönelik uygulamalar yapılması (f=1), öğretmenlere verilen öğrenci sayısının azaltılması (f=1) şeklinde olduğu görülmektedir. Öğretmenlerin görüşlerinden bazıları şu şekildedir:

“Öğrenci sayısı en az seviyede tutulmalı. 2’yi geçmemeli (Ö13).”

“Öğretmenlerin kullanımına açık araç-gereç deposu oluşturulabilir. Bilgilendirici seminer ve toplantılar sıklaştırılabilir (Ö15).”

“Sık sık sosyal etkinlik düzenlenmelidir (Ö14).”

“Daha iyi bir eğitim için eğitim ödeneği desteği verilmelidir yeterli materyal almak için (Ö7).”

TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

Özel gereksinimli öğrenciler, normal gelişim gösteren akranlarına göre fiziksel, zihinsel, duygusal ve sosyal özellikleri açısından farklılık göstermektedir (Kargın, 2004). Öğrenme ortamında öğrencinin gereksinimleri doğrultusunda araç-gereç kullanmaması ve uygun eğitim sunulmaması öğrencinin gelişimi üzerinde olumsuz etki oluşturmaktadır (Özsoy, Özyürek ve Eripek, 2002). Evde eğitim hizmeti esnek müfredat olanağı, öğrenci ihtiyaçlarının zamanında fark edilmesi ve karşılanması, öğretmenin ve ailenin öğrencinin ilgi alanlarını tanıması ve bağımsızlığı destekleyici fırsatlar için potansiyel olarak uyarlanmış ortam sunması üzerine odaklanmaktadır (Cai, Reeve ve Robinson, 2002). Öğrenciler için evde eğitim hizmetlerinin uygulanması sırasında uygun koşulların sağlanması önemlidir. Bu araştırma ile evde eğitim hizmeti veren öğretmenlerin uygulama sürecine, karşılaşılan güçlükler ve çözüm önerilerine ilişkin görüşlerinin belirlenmesi amaçlanmıştır.

Araştırmadan elde edilen bulguya göre evde eğitim hizmeti veren öğretmenler birlikte çalıştıkları öğrencilerin özelliklerini tanımlarken çoğunlukla iletişim ve sosyal sorunları olan, davranış problemi gösteren, dikkat ve odaklanma problemi yaşayan öğrenciler olduklarını ifade etmişlerdir. İlgili alanyazınında evde eğitim ile öğrencilerin eğitsel ihtiyaçlarının karşılanarak nitelikli ve doğru eğitim almaları hedeflenmesine rağmen uygulama sürecinde sosyalleşme ile ilgili güçlüklerin ortaya çıktığı görülmektedir (Harman, 2012; Nelson, 1986; Özyürek, 1983; Tösten ve Elçiçek, 2013). Öğrenciler içinde buldukları durum nedeniyle uygun olmayan davranışlar sergileme, sınırlı iletişim becerisine sahip olma, düşük öz değer algısı ve bu durumda olma nedenini sorgulama eğilimi göstermektedirler. Bu araştırma ile benzer bir sonuca ulaşan Yıldırım ve arkadaşları (2015) evde eğitim hizmetlerinin etkililiği ile ilgili aile görüşlerine başvurmuş ve öğrencilerin sağlık sorunları nedeniyle agresif davranışlar gösterdikleri sonucuna ulaşmışlardır. Bu bağlamda, evde eğitim hizmetinden yararlanan öğrencilerin akranlarıyla aynı ortamda bulunamamaları nedeniyle sosyal ilişkilerinin ve becerilerinin zayıf olduğu, akranlar arası iletişim becerilerinin gelişmediği ve davranış problemleri gösterdikleri söylenebilir.

Evde eğitim hizmetlerinin uygun biçimde yürütülebilmesi ve hedefle-

re ulaşılabilmesi amacıyla eğitim ortamının temizlik, ısı, ışık, havalandırma açısından uygun olması ve öğrencinin özelliklerine göre düzenlenmesi gerekmektedir. Eğitim ortamı olarak görülen evde yapılacak derse uygun ve öğretim sırasında ihtiyaç duyulabilecek materyallerin temin edilmiş olması ve ortamın öğrencinin dikkatinin dağılmasına neden olabilecek uyarıcılardan arındırılmış olması önemlidir. Bu bağlamda ev ortamının öğretmen-öğrenci arasındaki etkileşimi ve öğretimin verimliliğini arttıracak biçimde olmasına özen gösterilmesi gerekmektedir. Araştırmadan elde edilen bir diğer bulguya göre öğretmenler ev ortamını eğitim için uygun bulmamaktadırlar. Eğitim verilecek ortamın uygun olması ve öğrencinin gereksinimlerine yönelik olarak düzenlenmesi eğitimin kalitesinin artması açısından önemli olmasına rağmen öğretmenler evde eğitim için gittikleri evde öğrenci ile çalışabilecekleri ayrı bir oda, masa, sandalye gibi temel unsurların bulunmadığını belirterek bu durumu ailenin maddi durumu ile ilişkilendirmişlerdir. Isınma, ışık gibi diğer ihtiyaçlar açısından da fiziksel imkanların yetersiz olması nedeniyle öğretmenler ev ortamlarında çeşitli düzenlemeler yapmışlardır. Eğitim verilen ortamını sınıf ortamına benzetmeye, materyalleri kolay ulaşılabilecek biçimde yerleştirmeye, ortamı ısı, ışık, havalandırma açısından uygun hale getirmeye çalıştıkları araştırma bulguları arasında yer almaktadır. Atılğan (2018) çalışmasında bu araştırma sonucunu destekler nitelikte bir sonuca ulaşmış ve evde eğitim hizmetlerinin uygun bir biçimde sağlanabilmesi için fiziksel şartların ve ihtiyaç duyulan materyallerin yeterli düzeyde olduğu ayrı bir odaya ihtiyaç duyulduğunu ortaya çıkarmıştır.

Öğrenme sürecinde materyal kullanımına özen gösterilmesi öğrencilerin öğrenmelerinin kolaylaşmasına, öğrenilen bilginin pekiştirilmesine, kalıcılığının sağlanmasına, öğrenmeye ilginin çekilmesine katkıda bulunmaktadır. Araştırmadan elde edilen bulguya göre öğretmenler en fazla materyal yetersizliği konusunda sorunlar yaşamaktadırlar. Susam, Demir ve Şahin (2019) araştırmalarında öğretmenlerin çoğunun materyal bulma konusunda güçlük çektiğini belirttiklerini ancak materyal konusunda sorun yaşamadığını belirten öğretmenlerin kalem ve defterin materyal açısından yeterli olduğunu düşündüklerini ortaya çıkarmışlardır. Öğretmenlerin yaşadığı bir diğer sorun ailenin bilgi yetersizliği ile ilgilidir. Aileler, çocuklarının özelliklerini tam bilmemelerinin bir sonucu olarak yanlış beklentiler oluşturabilmekte ve bazen

de ilgisiz davranabilmektedirler. Araştırma bulguları ile ders saatini ayarlama, öğrencinin durumu ve rafakatçi bulma konusunda sorun yaşandığı da ortaya çıkarılmıştır. Arslan (2015) araştırmasında velilerin müsait olmadıkları için dersi iptal ettikleri, öğretmenlerin velilerle anlaşarak derse gitmediği, ücretin az olması, ulaşımda güçlük yaşanması, materyallerin yetersiz olması, evde eğitimden önce veya sonra örgün eğitimde de ders anlatmanın verdiği yorgunluk ve okul nöbetleri gibi nedenlerden dolayı evde eğitim hizmetlerinde güçlükler yaşandığını sonucuna ulaşmıştır.

Özel eğitimde iş birliği, eğitim-öğretim sürecinin planlanmasında ve uygulanmasında uygun personeller aracılığıyla hizmetlerin sunulması, çevre-okul-aile etmenlerinin birlikte düşünülmesi ve gelişimin sürekliliği bakımından koordineli çalışılması ile gerçekleşmektedir (Şahin ve Altun, 2016). Öğretmenlerin hem meslektaşları ile hem de aileler ile olumlu ilişkiler kurması, mesleki olarak gelişmelerinin artması, karşılaştıkları problem durumlarla başa çıkmak için destek alınması, sorumlulukların paylaşılması, öğrencilerin akademik başarılarının artması ve öğrenmenin kalıcı olması işbirliği sağlanması ile mümkün olmaktadır (Sırkıntı, 2017; Sucuoğlu ve Kargin, 2014). Araştırmadan elde edilen bulguya göre evde eğitim hizmeti veren öğretmenlerin evde eğitim hizmetlerinin uygulanmasında karşılaştıkları güçlükleri işbirliği yaparak çözdükleri görülmektedir. Eğitim süresince ailenin, öğretmenlerin ve uzmanların yanı sıra çevredeki diğer bireylerin sürekli olarak iletişim içinde olmaları eğitim süreci ile ilgili farklı bakış açılarının, yaklaşımların, fikirlerin ortaya çıkmasına yardımcı olacağı ve sorunların çözümü için önemli bir güç kaynağı olabileceği bilinmektedir. Bununla birlikte öğretmenler karşılaştıkları sorunları aileler ile konuşarak aşmaya çalıştıklarını belirtmektedirler. Öğretmenlerin karşılaştıkları sorunlara getirdikleri diğer çözüm önerileri ise derste kullanacakları materyali kendilerinin hazırlaması, ders saatlerini aileye göre ayarlama ve ortam düzenlemesi yapma olarak ifade edilmiştir. Aymen Peker ve Taş (2017) araştırmasında benzer bir sonuca ulaşarak öğretmenlerin kullanacağı araç-gereç teminini okuldaki laboratuardan sağladığını ancak materyalleri ev ortamına taşıma ve ev ortamında kullanımının uygunluğu ile ilgili güçlükler yaşadıkları sonucuna ulaşmıştır.

Araştırmadan elde edilen bir diğer bulguya göre materyal sağlanmasının, sosyal etkinliklerin artırılmasının, öğretmenlere ve ailelere bilgilendirici semi-

ner verilmesinin, alanda çalışmak isteyen öğretmenlerin kadroya alınmasının, gönüllülük esasına dayanmasının, eğitim ödeneğinin arttırılmasının, alanda çalışan öğretmenlerle görüş paylaşımı ve iş birliği yapılmasının, velilerin psikolojik durumlarını düzeltmeye yönelik uygulamalar yapılmasının ve öğrenci sayısının azaltılmasının evde eğitim hizmetlerine iyileştirilmesine katkı sağlayacağı öğretmenler tarafından ifade edilmiştir. Yıldırım ve arkadaşları (2015) araştırmalarında öğretmenlerin evde eğitim hizmetlerini yararlı buldukları ancak sınıf ortamının oluşturulması, materyal temin edilmesi, alanda uzman olan kişilerin eğitim vermesi, öğrencilerin sosyalleşmesi için fırsatlar oluşturma, ders sürelerinin arttırılması ve ders çeşitliliğinin fazla olması yönünde önerilerde bulduklarını ortaya çıkarmışlardır.

Araştırmadan elde edilen sonuçlar doğrultusunda geliştirilen öneriler şu şekildedir:

- Evde eğitim hizmetlerinden yararlanacak öğrencilerin ailelerine evde eğitim hizmetleri ile ilgili düzenli olarak bilgilendirici toplantılar ve seminerler düzenlenerek sürecin işleyişi ve önemi ile ilgili bilgi edinmeleri sağlanmalıdır.
- Eğitim için gerekli olan materyal ihtiyacı karşılanmalı ve öğretmenlere materyal desteği sağlanmalıdır.
- Evde eğitim hizmeti alan öğrencilerin sosyal etkileşim ve iletişim becerilerini arttırmaya yönelik etkinlikler planlanmalı ve bu kapsamda uygun ortamlar oluşturulmalıdır.

KAYNAKÇA

- Arora, T. (2006). Elective Home Education and Special Educational Needs. *Journal of Research in Special Educational Needs*, 6(1), 55–66.
- Arslan, Y. (2015). Türkiye’de Kitlese Bir Eğitim Topluluğu: Gezerek Özel Eğitim Hizmeti Veren Öğretmenler ve Sorunları (Batman örneği). *Dokuz Eylül Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 3(4), 139-1
- Atılğan, G. (2018). *Öğretmenlerin ve Ebeveynlerin Evde Eğitim Hizmetine Yönelik Görüşlerinin ve Uygulama Sürecinin İncelenmesi* (Yüksek Lisans Tezi). Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kahramanmaraş.
- Avcıoğlu, H. (2013). *İlköğretimde Özel Eğitim*. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Cai, Y., Reeve, J. ve Robinson, D.T. (2002). Home Schooling and Teaching Style: Comparing the Motivating Styles of Home School and Public School Teachers. *Journal of Educational Psychology*, 94(2), 372-380.
- Cogan, M.F.(2010). Exploring Academic Outcomes of Homeschooled Students. *Journal of College Admission*, 208, 18-25.
- Duffey, J. (2002). Home Schooling Children with Special Needs. *Journal of Special Education Leadership*, 15, 25–32.
- Duvall, S.F., Delquadri, J.C. ve Ward, D.L. (2004). A Preliminary Investigation of the Effectiveness of Homeschool Instructional Environments for Students with Attention-Deficit/Hyperactivity Disorder. *School Psychology Review*, 33, 140–158.
- Duvall. S.F. (2005). The Effectiveness of Home Schooling Students with Special Needs. B. S. Cooper (Ed.), *Home Schooling in Full View, a Reader* içinde (s. 151-165).
- Erbasan, Ö. ve Sağlam, A. (2020). Okuma Güçlüğü Olan Evde Eğitim Öğrencisinin Okuma Becerilerinin Geliştirilmesi. *Temel Eğitim Dergisi*, 2(1), 14-25.
- Erdoğan Zorver, C., Uçan D. ve Özalp. İ.E. (2020). Öğretmen Görüşlerine Göre Özel Gereksinimli Bireyler İçin Sunulan Evde Eğitim Hizmetlerinin Değerlendirilmesi. *Turkish Special Education Journal: International*, 2(2).
- Gliner, J.A., Morgan, G.A. ve Leech, N.L. (2015). *Uygulamada Araştırma Yöntemleri: Desen ve Analizi Bütünleştiren Yaklaşım* (Çev. : Volkan Bayar, Çev. Ed.: Selahattin Turan). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Harding, T. A. (2003). *A Submission for the Home Schooling Review*. Brisbane: Australian Christian Academy.

- Harman, A. (2012). *Education Systems*. <http://amandaharman.yolasite.com/resources/Junior%20Paper.docx> Erişim Tarihi: 04.02.2020.
- Kargın, T. (2004). Kaynaştırma: Tanımı, Gelişimi ve İlkeleri. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi*, 5(2), 1-13.
- Kırcaali-İftar, G. (1998). Kaynaştırma ve Destek Özel Eğitim Hizmetleri. S. Eripek (Ed.). *Özel Eğitim*. Eskisehir: AÖF Yayınları.
- MEB (2010). Evde ve Hastanede Eğitim Hizmetleri Yönergesi. *Tebliğler Dergisi*, 2629 (73).
- Nelson, E. (1986). Home Schooling. *ERIC Clearinghouse on Educational Management*, 15. University of Oregon, Washington.
- Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği (2018). <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2018/07/20180707-8.htm> Erişim Tarihi: 04.02.2020.
- Özsoy, Y., Özyürek, M. ve Eripek, S. (2002). Özel Eğitime Muhtaç Çocuklar:" Özel Eğitime Giriş". Karatepe Yayınları.
- Öztuna-Kaplan, A. (2013). Durum Çalışması. S. Baştürk (Ed.). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri İçinde* (197- 217). Ankara: Vize Yayıncılık.
- Özyürek, M. (1983). Özel Eğitime Muhtaç Çocuklar ve Eğitimleri. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 16-1.
- Parks, E.S. (2009). Deaf and Hard of Hearing Homeschoolers: Sociocultural Motivation and Approach. *Work Papers of the Summer Institute of Linguistics, University of North Dakota Session*, 49.
- Parsons, S. ve Lewis, A. (2010). The Home-Education of Children with Special Needs or Disabilities In the UK: Views of Parents from An Online Survey. *International Journal of Inclusive Education*, 14, 67-86.
- Peker, E.A. ve Taş E. (2017). Evde Eğitim Uygulaması Üzerine Bir Durum Çalışması: Evde Fen Eğitimi. *Karadeniz Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(2), 139-174.
- Petrie, A.J. (1995). Home Educators and the Law within Europe. *International Review of Education*, 41(3/4), 285-296.
- Sırkıntı, T. Sİ. (2017). *işbirliğine Dayalı Çalışma Grubunun Özel Eğitim Alanında Çalışan Öğretmenlerin Mesleki Gelişimlerine Etkisi* (Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Sucuoğlu, B. ve Kargın, T. (2014). *İlköğretimde Kaynaştırma Uygulamaları*. Ankara: Kök.

- Susam, B., Demir, M.K. ve Şahin, Ç. (2019). Evde Eğitim Uygulamasına İlişkin Öğretmen Görüşleri. *Eğitim Kuram ve Uygulama Araştırmaları Dergisi*, 5(2), 163-171.
- Şahin, M. ve Altun, T. (Eds.). (2016). *Kaynaştırma Sınıfı - Etkili Farklılaştırılması Öğretim İçin Stratejiler*. Ankara: Nobel.
- Tösten, R. ve Elçiçek, Z. (2013). Alternatif Okullar Kapsamında Ev Okullarının Durumu. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 20, 37-49.
- Yıldırım, H. ve Şimşek, A. (2018). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yıldırım, N., Talas, S., Yazıcı, L., Nural, H., Çelebi, İ., Çetin, K. ve Çaylak, M. (2015). Evde Eğitim Alan Öğrencilerin Eğitim Süreçlerinin Değerlendirilmesi (Tokat İli Örneği). *Eğitim Kuram ve Uygulama Araştırmaları Dergisi*, 1, 33-52.